

Täysistunto

Tiistai 25.3.2025 klo 14.00—16.32

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 194/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 7/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysturvavaliokunnan mietintö StVM 7/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.24 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyse työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa ja toimivaa johtoa koskevasta uudesta sääntelystä. Sääntelyllä käydään läpi pätevyys- ja kokemusvaatimuksia sekä yhtenäistetään kokonaiskelpoisuusvaatimuksia muiden vakuutusyhtiöiden ja eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sääntelyyn verrattuna. Mukana on myöskin joitakin teknisluonteisia muutoksia.

Esityksessä ehdotetaan siis lisättäväksi työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoneuvoston jäsenille vaatimus hyvämaineisuudesta. Lisäksi hallintoneuvostolle ehdotetaan kollegiaalista vaatimusta työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksesta. Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä osaamista ja ymmärrystä työeläkejärjestelmän toiminnasta ja kilpailusta, toimialaa koskevasta sääntelystä, viranomaismääräyksistä sekä työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnosta. Näillä muutoksilla tähdätään myös kollegiaalisena vaatimuksena siihen, että hallituksessa jäsenillä olisi hyvän sijoitustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi myöskin tehtävän hoitamiseen vaadittavaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta.

Esityksessä ehdotetaan myös kevennettäväksi ja selkeytettäväksi sekä hallintoneuvoston että hallituksen sidonnaisuussääntelyä niin, että hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä puolen muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana säännöksessä todetuissa finanssialan yhtiöissä, yhteisöissä tai laitoksissa.

Tässä esityksessä ehdotetaan myös lisättäväksi uusi säännös keskeisistä toiminnoista, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on jatkossa määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot, ja keskeisistä toiminnoista vastaavilta henkilöiltä edellytetään nimenomaan nyt tätä uutta asiantuntemusta ja ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Esityksessä toodetaan myös työeläkevakuutusyhtiöiltä vaadittavan jatkossa riittävät menettelyt ja kirjalliset toimintaperiaatteet näiden uusien kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2025 vp

Tässä lisätään myös lakiin säännös Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvaatimuksesta hänen hallituksen jäsenen tehtävässään. Mikäli tahallisesti tai tuotamuksellisesti aiheutettu vahinko tulee eteen, se olisi myöskin vahingonkorvausvastuun alainen, vaikka tilanteessa ei käytettäisi sellaista näkyvää julkista valtaa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää ehdotuksen tavoitteita hyvin perusteltuina ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä yksimielisesti. Tässä työeläkevakuutuksien johdon ja hallinnon pätevyysvaatimuksessa olemme kuitenkin halunneet korostaa myös mahdollisuutta hankkia tätä asiantuntemusta valinnan jälkeen kohtuullisessa ajassa. Siten valiokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tätä esitystä täsmennettäväksi niin, että ensimmäisessä lakiehdotuksessa hallintoneuvostoa koskevaa 9 b §:ää sekä hallitusta ja puheenjohtajaa koskevaa 9 c §:ää täsmennettäisiin niin, että hallintoneuvostolle asetetun työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen sekä hallituksen jäsenille asetetun työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen ja hallitukselle asetetun muun ammatillisen pätevyyden voi hankkia kohtuullisessa ajassa valinnan jälkeen. Emme suoraan ota kantaa siihen, mikä on kohtuullinen aika, sillä sitä selvitettyämme asian määrittäminen ei ole ihan yksiselitteistä ja yksituumaista, joten siinä suhteessa tämä jää käytäntöön sovellettavaksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa täsmennyksiä ensimmäisen lakiehdotuksen yleisiin hallinto-vaatimuksiin eli 12 b §:n täsmentämiseen hallituksen toimintaperiaatteiden vahvistamisesta.

Tarkoituksena oli hallituksella, että nämä lait tulisivat voimaan 1.7.25, mutta koska näitä muutoksia teimme nimenomaan keskeisiä toimintoja koskevaan 12 §:ään, niin ehdotimme sitä tulemaan voimaan 1.1.26. Tämän johdosta on tarkoituksenmukaisempaa asiantuntijakuulemisen perusteella, että kaikki säännökset tulisivat käytännössä eli myös ensimmäinen lakiehdotus tulisi tässä voimaan vasta 1.1.2026. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.30 Markus Lohi kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Tässä on käsittelyssä nyt sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö minusta sinänsä ihan järkevästä pienestä uudistuksesta ja lakimuutoksesta, jossa eläkeyhtiöitten hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten pätevyysvaatimuksia täsmennetään.

Kiinnitin tässä huomiota siihen, mistä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru tuossa edellä totesikin, että valiokunta siellä teki pieniä täsmennyksiä, joissa se totesi, että työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen voi hankkia valinnan jälkeenkin kohtuullisessa ajassa koskien hallintoneuvoston jäseniä, ja mitä tulee hallituksen jäseniin, puheenjohtajaan, niin siellä todetaan, että hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen ja muun tehtävän vaatiman ammatillisen pätevyyden voi hankkia valinnan jälkeen kohtuullisessa ajassa.

Tässä tulee mieleen, että siinä olisi voinut olla apua, jos olisi jollakin tavalla avattu, mitä se kohtuullinen aika voisi olla. Nimittäin jos tarpeeksi pitkään toimii, niin sitähan katsoo, että jo toimiessaan tuossa hallituksessa tarpeeksi pitkään on hankkinut siinä hallitustyöskentelyssä jo riittävän kokemuksen ja asiantuntemuksen työeläkevakuutustoiminnasta yleisellä tasolla, koska tämä kokemus on aika yleistä. Mutta en pidä tätä kuitenkaan nyt dramaattisena ongelmana. Tiedän, että meillä on eri tahoja, muun muassa Tela, joka järjestää työeläkeyhtiöiden ja organisaatioiden hallinnolle erittäin hyvää koulutusta, yleistä kou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2025 vp

lutusta. Meillä on myös yliopistoja, jotka järjestävät muutoin tämäntyyppistä koulutusta. Sinänsä siis tämmöistä koulutusta on saatavilla.

Kaiken kaikkiaan tässä yhteydessä, vaikka tämä nyt ei suoraan koskekaan tätä hallituksen esitystä, kun eläkejärjestelmää ollaan meillä lähiaikoina tulevaisuudessa muuttamassa ja tänne on tulossa uuttakin lainsäädäntöä, jota tämä ei koske, nimittäin esimerkiksi eläkejärjestelmän kestävyyyteen liittyvän sijoitustoiminnan sääntelyä tullaan muuttamaan, haluan todeta sen tässä lopussa, että kun Suomen julkinen talous on nyt erittäin surkeassa kunnossa, niin tähän ei koske kaikkia julkisen talouden osuuksia. Valtiontalous velkaantuu Euroopan nopeiten. Kuntatalous on heikkenemään päin muttei samanlaisessa kriisissä kuin valtiontalous. Sitten tämä kolmas osuus eli sosiaaliturvarahastot, jotka valtaosin koostuvat meidän eläkejärjestelmästä, tämä osuus meidän julkista talouttahan on kohtuullisen hyvässä kunnossa.

Nyt on hyvä muistaa — kun tätä sääntelyä on ja välillä on politiikan puoleltakin tullut paineita, että pitäisi jotenkin sekoittaa nämä keskenään — että jos joku meillä on rempallaan, niin ei kannata laittaa kaikkea rempalleen, vaan pidetään kiinni niistä osuuksista meidän järjestelmää, jotka ovat hyvässä kunnossa, ja eläkejärjestelmä on semmoinen, joka on hyvässä kunnossa. Se on itse asiassa mainettaan parempi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

15.33 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon ja johdon pätevyys- ja kelpoisuusvaatimusten päivittämistä vastaamaan vakuutusalan sääntelyä ja työeläkevakuutustoiminnan erityispiirteitä. Hallintoneuvoston jäsenille asetetaan vaatimukseksi hyvämaineisuus sekä kollegiaalinen työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus ja hallituksen jäsenille kollegiaalinen ammatillisen pätevyyden ja kokemuksen vaatimus. Tavoitteena on myös sidonnaisuussääntelyn keventäminen ja selkeyttäminen sekä keskeisten toimintojen määrittely ja niistä vastaavien henkilöiden pätevyysvaatimusten asettaminen.

Lisäksi Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenille tulee vahingonkorvausvastuu. Hallituksen velvollisuudeksi tulee varmistaa kelpoisuusvaatimusten täyttyminen ja hallintojärjestelmän vuosittainen arviointi. Koska lain voimaantulo siirtyy vuodelle 2026, jää yhtiöille aikaa sopeutua uusiin vaatimuksiin. Esityksen tavoite on parantaa työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon osaamista ja vastuullisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.34 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Taas omaa kokemusta: Olen istunut työeläkeyhtiön hallituksessa ja hallintoneuvostossa tässä vuosien varrella aika monia vuosia ja voin sen perusteella sanoa, että siellä erittäin vastuullisesti nämä hallintoon, päätöksentekoon osallistuvat henkilöt ottavat sen tehtävän ja käyvät niitä asioita hyvin systemaattisesti läpi. Tämä lakiesitys mahdollistaa nyt myöskin asiantuntemuksen kasvattamisen ja kouluttautumisen senkin jälkeen, kun sinne valitaan, ja siihen näissä eläkeyhtiöissä on olemassa systemaattisia menetelmiä.

Täytyy muistaa se, mihin tässä aiemmin viitattiin, että työeläkejärjestelmä on Suomessa se meidän julkisen hallinnon sektoreista, joka on hyvässä tilanteessa. Meillä on 275 miljardin varallisuus sinne kasattu, ja se on kasattu tulevia eläkeläisiä varten, käytännössä. Se ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2025 vp

ole yritysten rahaa, se ei ole palkansaajien rahaa, ei se ole valtion rahaa, vaan se on tulevien eläkeläisten rahaa. Siinä mielessä tämä järjestelmä on rakennettu erittäin järkevästi silloin 1960-luvulla, kun tämä on aikanaan synnynyt. Ollaan todella isosta massasta vastuussa, ja siinä mielessä on erittäin järkevää, että osaamisvaatimusta tässä tarkennetaan ja siihen tulee selkeitä säännöksiä. Finanssivalvontakin taisi tähän kiinnittää huomiota, ja siitä on tämä lähtenyt liikkeelle.

No jos näitä yksityiskohtia katsotaan tämän eläkejärjestelmän osalta, niin tämä ei olisi tällaisessa kunnossa, jos tätä ei koko ajan pidettäisi yllä. Noin kymmenen vuoden välein eläkejärjestelmän lainsäädäntöä, eläke-etuuksia ja maksuja tarkastellaan yhdessä ja niitä evaluoidaan ja muutetaan tarpeen vaatiessa yhteiskunnan muutoksen myötä. Sen takia tämä järjestelmä on pysynyt hyvänä, koska sitä tehdään systemaattisesti. Tätä ei tehdä joka nelivuotiskausi, vaan tätä tehdään vähän pitemmällä periodilla.

Nämä muutokset, mitä tässä valiokunta on tuonut mietintöönsä muutoksina, ovat olleet kannatettavia. Tässä on otettu huomioon se, mitä eläkeyhtiöissä on tällä hetkellä hallinnon johdon koulutuksesta otettu huomioon, ja ne on nyt mainittu täällä lainsäädännössäkin.

Sitten voi sanoa, miten tätä jatkossa kehitetään. Itse uskon, että siellä yhtiöissä nämä toimenpiteet pannaan todella nopeasti voimaan, ja tämä alkamisvuosi 2026 antaa tilaa, niin kuin tässä aiemmin tuli edustajalta puhe, valmistautua myös tähän muutokseen.

Kannatettava esitys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

15.38 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Nopeasti tuohon edustaja Lohen kysymykseen. Tämä oli se keskeinen kysymys, eli pohdimme sitä, mikä on kohtuullinen aika, mutta kun valiokunnan työssä lakiin kirjattaisiin, mikä olisi kohtuullista, mikä ei, niin käytännön toimet näiden eri yhtiöiden välillä vaihtelevat hyvin paljon. Jos joissakin olisi mahdollisuus pätevyityä vain yhden kerran vuoden aikana esimerkiksi kurssituksella, niin olisiko vuosi sitten kohtuullinen aika enää tässä tapauksessa? Pitäisikö laittaa kaksi vuotta? No, joku voi ajatella, että onko se taas liian pitkä aika. Kyllä työeläkeyhtiöissä näiden sääntöjen pitää olla sellaisia, että ne ovat kansalaisille kohtuullisessa ajassa pätevyitymiseen suosittelevaa ohjeistusta. Eli siltä osin valiokunnassa todettiin, että näin tarkkaa sääntelyä sentään ei tarvitse tehdä yhtiöille, että he osaisivat määritellä, mikä on ”kohtuullisessa ajassa”. Mutta vuosia se ei ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.39 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Painoin väärää nappia tuossa pyytäessäni puheenvuoroa.

Tässä tilanne on se, että tätä lainsäädäntöä on haluttu Finanssivalvonnan toimesta tarkentaa. Mistään akuutista ongelmasta tässä ei ole kysymys. Hallinnossa henkilöt vaihtuvat, ja he ovat yleensä useamman vuoden siellä hallinnossa joka tapauksessa, niin että siinä mielessä tämä ehtii, vaikka tämä tulee vähän yli vuoden päästä voimaan. Tämänkin pohjalta ja näissä valmistelumateriaaleissa ei myöskään ole esitetty sitä, että tässä nyt olisi joku suuri ongelma.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2025 vp

Täällä on myöskin vastuualueita haluttu toimivalle johdolle tarkentaa, ja sekin on täällä hyvä. Minä luulen, että tämä on tämmöistä järjestelmän hiomista koko ajan, ja siinä mielessä tämä on viisasta tehdä, ja tämä aikataulu tässä on ihan hyvä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 194/2024 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.